

TILLEGG 1 TIL VEDLEGG XV

COSTA RICA – BINDINGSLISTE OVER SPESIFIKKE FORPLIKTELSER NEVNT I ARTIKKEL 4.18

Ytelsesmåte: 1) Ytelse over landegrensene 2) Forbruk i utlandet 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Forklarende merknader:			
1. I denne bindingslisten angir ordet «ingen» en tjenestesektor eller undersektor der det ikke foreligger betingelser, restriksjoner eller vilkår med hensyn til markedsadgang eller vilkår og kvalifikasjoner for nasjonal behandling. Ordet «ubundet» angir at det ikke foreligger forpliktelser med hensyn til nasjonal behandling eller markedsadgang.			
2. Det at det ikke foreligger spesifikke forbehold i en bestemt tjenestesektor eller undersektor, er uten betydning for horisontale forbehold som får anvendelse.			
3. Forpliktelsesnivået i en bestemt tjenestesektor skal ikke tre i stedet for forpliktelsesnivået som gjelder for en annen tjenestesektor der en tjeneste som nevnt er en innsatsfaktor, eller som den på annen måte er forbundet med.			
4. CPC-numre angitt i parentes viser til De forente nasjoners foreløpige sentrale produktgruppering (Statistical Papers, Series M, N° 77, Provisional Central Product Classification, Department of International Economics and Social Affairs, Statistical Office of the United Nations, New York, 1991).			
5. Tilleggsdokument I til denne bindingslisten utgjør en integrerende del av listen.			
DEL I. HORISONTALE FORPLIKTELSER			
Denne delen angir forpliktelser som får anvendelse på handel med tjenester i alle tjenestesektorer i bindingslisten, med mindre noe annet er oppgitt. Forpliktelser som får anvendelse på handel i bestemte tjenestesektorer, er oppført på listen i del II.			
ALLE SEKTORER OG UNDERSEKTORER OMFATTET AV DENNE BINDINGSLISTEN			
1. Behandling som innrømmes datterforetak av juridiske personer hjemmehørende i en EFTA-stat, forutsatt at datterforetakene er stiftet i samsvar med kostarikansk rett og har sitt forretningskontor, sin hovedadministrasjon eller sitt hovedforetak på kostarikansk territorium, innrømmes ikke filialer, agenturer eller representasjonskontorer etablert på kostarikansk territorium av en juridisk person hjemmehørende i en EFTA-stat.			
Mindre gunstig behandling kan innrømmes datterforetak av en juridisk person hjemmehørende i en EFTA-stat forutsatt at datterforetakene er stiftet i samsvar med kostarikansk rett og har bare sitt forretningskontor eller sin hovedadministrasjon på kostarikansk territorium, med mindre det kan bekreftes at de driver betydelig forretningsvirksomhet på kostarikansk territorium.			
2. Sammenslutninger hjemmehørende i utlandet som ønsker å drive virksomhet i Costa Rica, må oppnevne og til enhver tid ha en fullmektig i landet; likeledes må utenlandske juridiske personer som har eller ønsker å åpne filialer på kostarikansk territorium, oppnevne og til enhver tid ha en fullmektig i landet av hensyn til filialenes virksomhet.			
3. Ved tildeling av offentlige bygge- og anleggskontrakter og offentlige bygge- og anleggskontrakter i kombinasjon med kontrakter om offentlig tjenesteyting, som definert i kostarikansk lovgivning, og dersom det foreligger likeverdighet etter utvelgingskriteriene i samsvar med kunngjøringsreglene, skal en kostarikansk tilbyder tildeles kontrakten fremfor en utenlandsk tilbyder. Den som tildeles kontrakten, er forpliktet til å opprette et nasjonalt aksjeselskap som kontrakten skal inngås med. Vedkommende og aksjeselskapet hefter solidarisk for selskapets forpliktelser ⁽¹⁾ .			

⁽¹⁾ Det presiseres at de nevnte horisontale begrensningene er fastsatt i lov nr. 7762 - *General Law of Concessions of Public Works with Public Services*. Denne loven får ikke anvendelse på telekommunikasjons-, elektrisitets- og helsetjenester.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>4. I sjønære områder som ligger i overgangen sjø/land, som definert i kostarikansk lovgivning, skal det ikke utvikles noen form for virksomhet i den offentlige sonen. Konesjoner kan tildeles bare i restriksjonssonen, men skal uansett ikke tildeles til:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) utlendinger som ikke har bodd i landet i minst fem år, b) foretak med ihendehaveraksjer, c) foretak hjemmehørende i utlandet, d) foretak registrert i landet av utelukkende utlendinger, og e) foretak der mer enn 50 prosent av andels- eller aksjekapitalen er eid av utlendinger. <p>Foretak og foretaks samarbeidspartnere som har konsesjoner, kan ikke avstå eller overdra kvoter eller andeler til utlendinger.</p> <p>Bare kostarikanske fysiske eller juridiske personer som kan få konsesjon, kan delta i utbygging av turistprosjekter i sjønære områder eller i områder med adkomst til disse. Også utenlandske enheter kan delta dersom de er turistforetak og mer enn 50 % av kapitalen i prosjektet tilhører kostarikanere.</p> <p>Med unntak av landarealer som er i privat eie og er skjøttet over på lovlig måte, er alle andre landarealer innenfor et 2000 meter bredt belte langs Costa Ricas grenser mot Nicaragua og Panama uavhendelige og kan ikke erverves verken ved rettslige skritt (<i>denuncio</i>) eller gjennom besittelse. Med hensyn til fysiske personer må utenlandsk statsborger, for å kunne leie arealer som nevnt, ha status som fast bosatt i Costa Rica, bekreftet ved dokumentasjon utstedt av <i>General Directorate of Migration and Alien Affairs (Direccion General de Migración y Extranjería)</i>. Med hensyn til juridiske personer der aksjekapitalen eies av utenlandske statsborgere i et omfang av mer enn 50 %, får kravet om å være fast bosatt anvendelse på de utenlandske eierne.</p>			
<p>5. Et foretak opprettet i frisonen i Costa Rica kan innføre varer tilsvarende inntil 25 % av sin totale omsetning til kostarikansk tollområde. Den tilsvarende andelen for eksport- og tjenesteforetak er høyst 50 prosent.</p> <p>Et ikke-produserende kommersielt eksportforetak som er opprettet i frisonen i Costa Rica og bare håndterer, ompakker eller videredistribuerer ikke-tradisjonelle varer og produkter for eksport eller reeksport, kan ikke innføre noen andel av sin totale omsetning til Costa Ricas tollområde.</p>			
<p>6. Bare tilbydere av yrkestjenester som er behørig opptatt i de respektive yrkessammenslutningene i Costa Rica, har tillatelse til å utøve sitt yrke, herunder rådgivning og konsulentvirksomhet, på kostarikansk territorium. Opptak er underlagt krav til nasjonalitet og bosted på det tidspunkt søknad om medlemskap inngis. I noen tilfeller kan innleie av utenlandske tilbydere av yrkestjenester på vegne av staten eller private institusjoner skje bare dersom det ikke finnes kostarikanske tilbydere som er villige til å yte tjenesten på de fastsatte vilkårene, eller etter <i>inopia</i>-erklæringen (<i>declaration of inopia</i>).</p>			
<p>7. Costa Rica forbeholder seg rett til å innføre eller opprettholde ethvert tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) som sikrer sosialt eller økonomisk vanskeligstilte minoritetsgrupper eller etniske grupper rettigheter eller fortrinn; b) med hensyn til bestemmelser om lovhåndheving og fengselstjenester, samt følgende tjenester i den utstrekning de er samfunnsnyttige tjenester innført eller opprettholdt for offentlige formål: inntektssikring eller inntektsforsikring, trygd eller sosialforsikring, sosialhjelp, offentlig utdanning, offentlig opplæring, helse, barneomsorg, offentlige avløpstjenester og vannforsyningstjenester. 			
<p>8. For tjenester omfattet av denne bindingslisten er eventuelle begrensninger som er opprettholdt på lokalt forvaltningsnivå med hensyn til markedsadgang og nasjonal behandling, konsolidert. Slike begrensninger er likevel ikke oppført på listen.</p>			
<p>9. Costa Rica forbeholder seg rett til å innføre eller opprettholde ethvert tiltak knyttet til subsidier, unntatt i den utstrekning Costa Rica er forpliktet etter GATS.</p>			
<p>10. Ubundet, unntatt for tiltak som berører innreise og midlertidig opphold for forretningsdrivende som faller inn under kategoriene definert under i punkt A, B og C. Med forretningsdrivende menes fysiske personer hjemmehørende i en avtalepart og involvert i handel med varer, tjenesteyting eller virksomhet i tilknytning til kommersiell</p>			

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>tilstedeværelse. Tillatelse gis med forbehold for begrensninger og vilkår fastsatt i denne bindingslisten og innvandrings- og sysselsettingsregler med hensyn til fysiske personers innreise til, eller midlertidige opphold på, Costa Ricas territorium, herunder bestemmelser som er nødvendige for å ivareta grensesikkerhet og sikre ordnede forhold ved fysiske personers grensepassering og for å beskytte innenlandsk arbeidskraft og fast sysselsetting i de respektive områdene. Krav om visum for fysiske personer skal i seg selv ikke anses for å oppheve eller svekke fordeler etter denne avtale. Relevante nasjonale organer for profesjonell yrkesutøvelse kan etter eget skjønn innføre eller opprettholde krav, standarder eller kriterier når det gjelder å gi tillatelse, lisens eller autorisasjon til å utøve et yrke. Kvotebegrensning og økonomisk behovsprøving kreves for kategoriene A, B og C. Eventuelle begrensninger oppført i bindingslisten for spesifikke sektorer og undersektorer får også anvendelse.</p>			
<p>A- Forretningsreisende: en fysisk person hjemmehørende i en avtalepart; vedkommende er involvert i handel med varer, tjenesteyting eller virksomhet i tilknytning til kommersiell tilstedeværelse, og tar sikte på å gå inn i en av følgende former for forretningsvirksomhet på Costa Ricas territorium:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> a) Møter og konsultasjoner: Forretningsfolk som deltar på møter, seminarer eller konferanser eller yter rådgivning overfor klienter. b) Forskning og design: Forskere innen tekniske, vitenskapelige og statistiske fagfelt som gjennomfører uavhengig forskning eller forskning for foretak hjemmehørende i en EFTA-stat. c) Tilvirkning og produksjon: Innkjøps- og produksjonspersonell i lederstillinger som gjennomfører kommersielle transaksjoner for foretak hjemmehørende i en EFTA-stat. d) Markedsføring: Markedsforskere og -analytikere som gjennomfører uavhengig forskning eller analyser for foretak hjemmehørende i en EFTA-stat. Messepersonell og salgsfremmere som deltar på bransjekongresser. e) Salg: Salgsrepresentanter og agenter som mottar ordrer eller forhandler om kontrakter om varer eller tjenester for foretak hjemmehørende i en EFTA-stat, men som ikke beskjeftiger seg med vareleveranser eller tjenesteyting. Innkjøpere som foretar innkjøp for foretak hjemmehørende i en EFTA-stat. f) Distribusjon: Tollmeglere som yter rådgivningstjenester med sikte på å forenkle import eller eksport av varer. g) Ettersalgstjenester: Montører og reparasjons-, vedlikeholds- og tilsynspersonell som har spesialkunnskaper som er avgjørende for en selgers kontraktsforpliktelser, eller som yter tjenester eller lærer opp personell til å utføre ettersalgstjenester i henhold til en garanti eller en annen serviceavtale som følger med salg av kommersielt eller industrielt utstyr eller maskiner, herunder dataprogrammer, kjøpt fra et foretak hjemmehørende utenfor Costa Rica, så lenge garantien eller serviceavtalen gjelder. h) Generelle tjenester: <ul style="list-style-type: none"> - Ledere og personell som har tilsynsoppgaver, og som er involvert i forretningsmessig virksomhet for foretak hjemmehørende i en EFTA-stat. - PR- eller annonsekonsulenter som yter rådgivningstjenester til klienter eller deltar på kongresser. - Kokker/matekspertene som deltar på gastronomiarrangementer eller utstillinger, som gir opplæring eller råd til kunder om temaer tilknyttet gastronomi på den andre avtalepartens territorium. - Oversettere og tolker som yter tjenester i egenskap av å være ansatt i foretak hjemmehørende i en EFTA-stat, unntatt med hensyn til tjenester som i henhold til kostarisk lovgivning må ytes av autoriserte translatører. - Tjenesteytere som tilbyr tjenester innen informasjons- og kommunikasjonsteknologi, som deltar på møter, seminarer eller konferanser, eller er engasjert i rådgivning. - Selgere og rådgivere innen franchisevirksomhet som ønsker å tilby sine tjenester i Costa Rica. 			
<p>For denne kategorien er varigheten av kort- og langtidsopphold begrenset til:</p>			
<ul style="list-style-type: none"> a) Førstegangsopphold fra én til 90 dager. b) Søknad om langtidsopphold: ett år med mulighet for forlengelse i inntil ytterligere to år. 			

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
B-	<p>1. Næringsdrivende: En forretningsmann som i egenskap av å være mellom- eller toppleder eller å ha vesentlige fagkunnskaper, søker å gjennomføre omfattende handel med varer eller tjenester hovedsakelig mellom en EFTA-stat og Costa Rica.</p>		
<p>For denne kategorien er varigheten av kort- og langtidsopphold begrenset til:</p>			
<p>a) Førstegangsopphold fra én til 90 dager. b) Søknad om langtidsopphold: ett år med mulighet for forlengelse i inntil ytterligere to år.</p>			
B-	<p>2. Investorer: en fysisk person som søker å yte tjenester gjennom kommersiell tilstedeværelse, og som har forpliktet seg, eller er i ferd med å forplikte seg, til å delta med et betydelig beløp i et prosjekt, i samsvar med hva som er fastsatt i nasjonal lovgivning.</p>		
<p>For denne kategorien er varigheten av opphold begrenset til fra 90 dager til to år med mulighet for forlengelse i inntil ytterligere to år.</p>			
C-	<p>Foretaksinterne forflytninger av personell: En ansatt i et foretak hjemmehørende i en EFTA-stat forflyttes for å arbeide som topp- eller mellomleder eller spesialist i foretakets mor- eller datterforetak, forutsatt at den ansatte og foretaket retter seg etter gjeldende innvandringstiltak som får anvendelse på midlertidig innreise. Costa Rica kan kreve at vedkommende har vært ansatt sammenhengende i foretaket i minst ett år i løpet av de siste tre årene umiddelbart før datoen for søknaden om innreise.</p>		
<p>For denne kategorien er varigheten av oppholdet begrenset til ett år med mulighet for forlengelse i inntil ytterligere to år.</p>			
<p>PART II. SEKTORSPEISIFIKKE FORPLIKTELSER</p>			
<p><u>1. FORRETNINGSTJENESTER</u></p>			
<p>1. Følgende skal ikke unndras statlig eierskap på permanent basis: all energi som kan produseres fra offentlige vannkilder innenfor nasjonalt territorium; forekomster av kull, oljebrønner og forekomster av olje og andre hydrokarboner samt forekomster av radioaktive mineraler som finnes innenfor nasjonalt territorium; trådløse tjenester. De kan utnyttes bare av offentlig forvaltning eller av private parter, som bestemt ved lov eller etter en særskilt konsesjon tildelt for et begrenset tidsrom og på grunnlag av vilkår og betingelser fastsatt av landets lovgivende forsamling.</p>			
<p>2. Nasjonale jernbaner, havner og lufthavner – de sistnevnte mens de er i bruk – kan ikke selges, leies ut eller pantsettes, verken direkte eller indirekte, eller på annen måte unndras statlig eierskap og kontroll. Konsesjon til å drive jernbaner, havner og internasjonale lufthavner, både nye og eksisterende, samt tjenestene som ytes der, skal tildeles bare som fastsatt i nasjonal lovgivning. For havnene i Limón, Moín, Caldera og Puntarenas skal det gis konsesjon bare til nye bygge- og anleggsarbeider eller utvidelser, ikke til eksisterende. Alle foretak som har konsesjon til å drive jernbaner, havner eller lufthavner, skal være stiftet etter kostarikansk lovgivning og være hjemmehørende i Costa Rica.</p>			
<p>3. Tjenester som anses for å være offentlige tjenester, som definert og regulert i nasjonale lover og forskrifter, kan være omfattet av offentlig monopol eller enerett tildelt fysiske personer eller offentlig- eller privatrettslige juridiske personer. For å være offentlig tjenesteyter er det et krav at konsesjonen eller tillatelsen er tildelt av vedkommende offentlig enhet. Institusjoner og offentlige foretak som har et juridisk mandat til å yte enkelte av tjenestene, er unntatt fra dette kravet. Tjenesteytere skal ikke ha noen monopolistiske rettigheter til en offentlig tjeneste som de yter, og de skal være underlagt begrensninger og endringer som fastsatt ved lov. Nye konsesjoner, tillatelser eller autorisasjoner skal tildeles så lenge det er etterspørsel etter tjenestene, eller inntil tjenestene kan tilbys på vilkår som er bedre for brukerne. Konsesjonshaverne som yter tjenesten, skal ha fortrinnsrett. Statlige monopoler opprettet ved lov eller forvaltningsvedtak er unntatt fra det som er nevnt over.</p>			

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
A. Yrkestjenester			
a) Juridiske tjenester (CPC 861, unntatt rettshjelp i kostarikansk rett, juridisk rådgivning og juridiske dokument- og sertifiseringstjenester som ytes av utøvere av juridiske yrker som er betrodd offentlige funksjoner, f.eks. notarere)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Medlemskap i yrkessammenslutningen for advokater er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 2) Ingen 3) Medlemskap i yrkessammenslutningen for advokater er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
b) Regnskaps-, revisjons-, og bokførings-tjenester (CPC 862)	1) Utenlandske juridiske personer som vil tilby offentlige regnskapstjenester, kan tilby tjenestene og drive praksis bare gjennom kostarikanske profesjonsutøvere eller kontorer. 2) Ingen 3) Utenlandske juridiske personer som vil tilby offentlige regnskaps- og revisjons-tjenester, kan tilby tjenestene og drive praksis bare gjennom kostarikanske profesjonsutøvere eller kontorer.	1) For å bli medlem av yrkessammenslutningen for offentlige regnskapsførere/revisorer må utenlandske offentlige regnskapsførere/revisorer ha status som fast bosatt i Costa Rica når de søker om medlemskap, samt ha minst fem års botid. Nasjonalitetskravet må oppfylles innen to år etter at de er blitt medlem. Medlemskap i yrkessammenslutningen for private regnskapsførere/revisorer er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 2) Ingen 3) For å bli medlem av yrkessammenslutningen for offentlige regnskapsførere/revisorer må utenlandske offentlige regnskapsførere/revisorer ha status som fast bosatt i Costa Rica når de søker om medlemskap, samt ha minst fem års botid. Nasjonalitetskravet må oppfylles innen to år etter at de er blitt medlem. Medlemskap i yrkessammenslutningen for private regnskapsførere/revisorer er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	4) medlemskap. Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
c) Skatterådgivningstjenester (CPC 863) ⁽²⁾	1) Ubundet 2) Ingen 3) Partnerskap med kostarikanske fysiske eller juridiske personer kreves. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Krav mht. nasjonalitet og bosetting 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
d) Arkitekttjenester (CPC 8671)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Medlemskap i yrkessammenslutningen for arkitekter og ingeniører er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 2) Ingen 3) Medlemskap i yrkessammenslutningen for arkitekter og ingeniører er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
e) Ingeniørtjenester (CPC 8672)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Medlemskap i yrkessammenslutningen for arkitekter og ingeniører er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 2) Ingen 3) Medlemskap i yrkessammenslutningen for arkitekter og ingeniører er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
f) Integreerte ingeniørtjenester (CPC 8673)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Medlemskap i yrkessammenslutningen for arkitekter og ingeniører er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 2) Ingen 3) Medlemskap i yrkessammenslutningen	

⁽²⁾ Omfatter ikke juridisk rådgivning og juridiske representasjonstjenester i skattesaker, som er inkludert i forretningstjenester under punkt 1.A. a).

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	for arkitekter og ingeniører er underlagt krav om nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
g) Byplanlegging (unntatt generell byplanlegging) (del av CPC 8674)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Medlemskap i yrkessammenslutningen for arkitekter og ingeniører er underlagt krav om nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 2) Ingen 3) Medlemskap i yrkessammenslutningen for arkitekter og ingeniører er underlagt krav om nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
h) Medisinske- og tannmedisinske tjenester (CPC 9312)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Medlemskap i yrkessammenslutningen for leger og kirurger er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. Utenlandske leger, kirurger og spesialister på områder i tilknytning til legevitenskap kan innleies bare av statlige institusjoner og bare dersom kostarikanske leger ikke er villige til å yte tjenester på de vilkår slike institusjoner krever. For å bli medlem av yrkessammenslutningen for tannleger må utenlandske tannleger ha status som fast bosatt i Costa Rica når de søker om medlemskap, samt ha minst fem års botid før eller etter studiene. Utenlandske tannleger kan innleies bare av statlige institusjoner og bare dersom kostarikanske tannleger ikke er villige til å yte tjenester på de vilkår slike institusjoner krever. 2) Ingen 3) Medlemskap i yrkessammenslutningen	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>for leger og kirurger er underlagt krav mht. nasjonalitet og bosted når vedkommende søker om medlemskap. Utenlandske leger, kirurger og spesialister på områder i tilknytning til legevitenskap kan innleies bare av statlige institusjoner og bare dersom kostarikanske leger ikke er villige til å yte tjenester på de vilkår slike institusjoner krever. For å bli medlem av yrkessammenlutningen for tannleger må utenlandske tannleger ha status som fast bosatt i Costa Rica når de søker om medlemskap, samt ha minst fem års botid før eller etter studiene. Utenlandske tannleger kan innleies bare av statlige institusjoner og bare dersom kostarikanske tannleger ikke er villige til å yte tjenester på de vilkår slike institusjoner krever.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	
<p>B. Datatjenester og tilhørende tjenester (CPC 84)</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
C. Forsknings- og utviklingstjenester (FoU)			

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
a) FoU-tjenester innen naturvitenskap (CPC 851)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Utenlandske statsborgere eller foretak hjemmehørende i utlandet som yter tjenester innen vitenskapelig forskning og bioprospektering ⁽³⁾ med hensyn til biologisk mangfold ⁽⁴⁾ i Costa Rica, skal utpeke en juridisk representant som er bosatt i Costa Rica. Tillatelse til innsamling av arter for vitenskapelige eller kulturelle formål samt til utøvelse av vitenskapelig jakt og vitenskapelig og kulturelt fiske skal utstedes for høyst ett år til kostarikanske statsborgere eller andre som er bosatt i landet, og for høyst seks måneder til alle øvrige utlendinger. For å få tillatelse skal kostarikanske statsborgere og andre som er bosatt i landet, betale lavere avgift enn utlendinger som ikke er bosatt i landet. 2) Ingen 3) Utenlandske statsborgere eller foretak hjemmehørende i utlandet som yter tjenester innen vitenskapelig forskning og bioprospektering ⁽⁵⁾ med hensyn til biologisk mangfold ⁽⁶⁾ i Costa Rica, skal utpeke en juridisk representant som er bosatt i Costa Rica. Tillatelse til innsamling av arter for vitenskapelige eller kulturelle formål samt til utøvelse av vitenskapelig jakt og vitenskapelig og kulturelt fiske skal utstedes for høyst ett år til kostarikanske statsborgere eller andre som er bosatt i landet, og for høyst seks måneder til alle øvrige utlendinger. For å få tillatelse skal kostarikanske statsborgere og andre som er bosatt i landet, betale lavere avgift enn utlendinger som ikke er bosatt i landet. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
b) FoU innen samfunnsvitenskapelige og humanistiske felt (CPC 852)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
c) Tverrfaglige FoU-tjenester (CPC 853)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
D. Tjenester innen fast eiendom			
a) Tjenester som omfatter egen eller leid eiendom (CPC 821)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
b) Etter fastgodtgjørelse eller avtale (CPC 822)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	

- ⁽³⁾ «Bioprospektering» omfatter systematisk leting etter, klassifisering og undersøkelser for kommersielle formål av nye kilder til kjemiske forbindelser, gener, proteiner, mikroorganismer og andre produkter av reell eller potensiell verdi som finnes i biologisk mangfold.
- ⁽⁴⁾ «Biologisk mangfold» eller «biodiversitet» omfatter hele variasjonen innenfor levende organismer fra enhver kilde, funnet på land, i luft, hav, eller vann eller andre økologiske økosystemer, samt mangfoldet innenfor hver art og mellom artene og økosystemene som de er en del av. Biologisk mangfold omfatter også immaterielle elementer som kunnskap, innovasjon og individuell eller kollektiv tradisjonell praksis av reell eller potensiell økonomisk verdi og forbundet med genetiske og biokjemiske ressurser, uansett om de er beskyttet eller ikke ved immaterielle rettigheter eller *sui generis*-registreringssystemer.
- ⁽⁵⁾ «Bioprospektering» omfatter systematisk leting etter, klassifisering og undersøkelser for kommersielle formål av nye kilder til kjemiske forbindelser, gener, proteiner, mikroorganismer og andre produkter av reell eller potensiell verdi som finnes i biologisk mangfold.
- ⁽⁶⁾ «Biologisk mangfold» eller «biodiversitet» omfatter hele variasjonen innenfor levende organismer fra enhver kilde, funnet på land, i luft, hav, eller vann eller andre økologiske økosystemer, samt mangfoldet innenfor hver art og mellom artene og økosystemene som de er en del av. Biologisk mangfold omfatter også immaterielle elementer som kunnskap, innovasjon og individuell eller kollektiv tradisjonell praksis av reell eller potensiell økonomisk verdi og forbundet med genetiske og biokjemiske ressurser, uansett om de er beskyttet eller ikke ved immaterielle rettigheter eller *sui generis*-registreringssystemer.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
E. Leie- og leasingtjenester uten operatør			
a) I tilknytning til skip (CPC 83103)	1) Skip må føre kostarikansk flagg og være registrert i Costa Rica. 2) Ingen 3) Skip må føre kostarikansk flagg og være registrert i Costa Rica. Costa Rica begrenser tildeling av kontrakter og incentiver til turistprosjekter basert på bidrag til betalingsbalansen, bruk av nasjonale råmaterialer og innsatsfaktorer, direkte og indirekte jobbskaping, virkning for regional utvikling, modernisering og diversifisering av det nasjonale turisttilbudet, økt tilstrømming av turister fra inn- og utland samt nytten som gjenspeiles i andre sektorer. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Bare kostarikanske statsborgere, nasjonale offentlige enheter, foretak som er stiftet og er hjemmehørende i Costa Rica, og rederiers representanter kan registrere skip i Costa Rica. Alle fysiske personer eller foretak opprettet i utlandet som eier ett eller flere utenlandsregistrerte skip i Costa Rica, skal utpeke og til enhver tid ha en agent eller juridisk representant i Costa Rica som kan opptre som kontaktperson overfor myndighetene i forbindelse med alle forhold som berører skipet. 2) Ingen 3) Bare kostarikanske statsborgere, nasjonale offentlige enheter, foretak som er stiftet og er hjemmehørende i Costa Rica, og rederiers representanter kan registrere skip i Costa Rica. Alle fysiske personer eller foretak opprettet i utlandet som eier ett eller flere utenlandsregistrerte skip i Costa Rica, skal utpeke og til enhver tid ha en agent eller juridisk representant i Costa Rica som kan opptre som kontaktperson overfor myndighetene i forbindelse med alle forhold som berører skipet. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
c) I tilknytning til annet transportmateriell			
c) 1. I tilknytning til private biler (CPC 83101) c) 2. I tilknytning til annet landtransportmateriell (CPC 83105)	1) Ingen 2) Ingen 3) Costa Rica begrenser tildeling av kontrakter og incentiver til turistprosjekter basert på bidrag til betalingsbalansen, bruk av nasjonale råmaterialer og innsatsfaktorer, direkte og indirekte jobbskaping,	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	virkning for regional utvikling, modernisering og diversifisering av det nasjonale turisttilbudet, økt tilstrømming av turister fra inn- og utland samt nytten som gjenspeiles i andre sektorer. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
c) 3. I tilknytning til kjøretøyer for varetransport (CPC 83102)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
d) I tilknytning til annet maskineri og utstyr (CPC 83106-83109)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
e) Annet (CPC 832 unntatt CPC 83202)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
F. Andre forretningstjenester			
a) Reklametjenester (CPC 871)	1) Fysiske personer eller foretak kan drive media- og reklamebyråer bare i form av enkeltpersonforetak/personlige foretak (<i>sociedades personales</i>) eller foretak med aksjer utstedt på navn. Slike <i>sociedades</i> skal være registrert i <i>Registro Público</i> . Det er strengt forbudt å stifte heftelser på andeler eller kvoter i foretak som eier et media- eller reklamebyrå, til fordel for selskaper (<i>sociedades anónimas</i>) med ihendehaveraksjer (<i>acciones al portador</i>) eller utenlandske fysiske eller juridiske personer. For programmer på radio, fjernsyn og kino gjelder følgende regler:	1) Foretak som sender reklameinnslag på kino, radio eller fjernsyn, skal være registrert ved radioavdelingen i Ministeriet for miljø, energi og telekommunikasjon. Utenlandske senderselskaper må ha sete i landet for å bli registrert ved denne avdelingen. Det er ikke tillatt å sende reklameinnslag dersom senderselskapet ikke er registrert ved <i>Reglamento a la Ley General de Telecomunicaciones</i> som fastsatt. Reklameinnslag (<i>cuñas</i>), reklamesnutter og reklamefilmer som benyttes i programmer sponset av statlige uavhengige eller delvis uavhengige institusjoner, republikkens regjering og alle enheter som støttes	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<ul style="list-style-type: none"> • Dersom reklamefilmene består av opptak gjort i utlandet, skal det betales en rund sum hver gang de sendes på luften. • Bare 30 prosent av reklamefilmene som vises i løpet av en dag på hver fjernsynsstasjon eller kino, kan være laget i utlandet. • For reklamefilmer innført fra land utenfor Mellom-Amerika skal det betales en avgift på 100 prosent av verdien⁽⁷⁾. • Antallet radioprogrammer og såpeoperaer for radio spilt inn i utlandet kan ikke overstige 50 prosent av det totale antallet programmer som sendes per radiostasjon per dag. • Antallet programmer som er spilt inn (filmet eller opptatt på video) i utlandet, kan ikke overstige 60 prosent av det totale antallet programmer som vises per dag. <p>2) Ingen</p> <p>3) Fysiske personer eller foretak kan drive media- og reklamebyråer bare i form av enkeltpersonforetak/personlige foretak (<i>sociedades personales</i>) eller foretak med aksjer utstedt på navn. Slike <i>sociedades</i> skal være registrert i <i>Registro Público</i>. Det er strengt forbudt å stifte heftelser på andeler eller kvoter i foretak som eier et media- eller reklamebyrå, til fordel for selskaper (<i>sociedades anónimas</i>) med ihendehaveraksjer (<i>acciones al portador</i>) eller utenlandske fysiske eller juridiske personer. For programmer på radio, fjernsyn og kino gjelder følgende regler:</p>	<p>av staten, skal være produsert av kostariske statsborgere.</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Foretak som sender reklameinnslag på kino, radio eller fjernsyn, skal være registrert ved radioavdelingen i Ministeriet for miljø, energi og telekommunikasjon. Utenlandske senderselskaper må ha sete i landet for å bli registrert ved denne avdelingen. Det er ikke tillatt å sende reklameinnslag dersom senderselskapet ikke er registrert ved <i>Reglamento a la Ley General de Telecomunicaciones</i> som fastsatt. Reklameinnslag (<i>cuñas</i>), reklamesnutter og reklamefilmer som benyttes i programmer sponset av statlige uavhengige eller delvis uavhengige institusjoner, republikkens regjering og alle enheter som støttes</p>	

⁽⁷⁾ Reklameinnslag som er produsert og redigert i Costa Rica og i mellomamerikanske land generelt, skal anses for å være nasjonale.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<ul style="list-style-type: none"> • Dersom reklamefilmene består av opptak gjort i utlandet, skal det betales en rund sum hver gang de sendes på luften. • Bare 30 prosent av reklamefilmene som vises i løpet av en dag på hver fjernsynsstasjon eller kino, kan være laget i utlandet. • For reklamefilmer innført fra land utenfor Mellom-Amerika, skal det betales en avgift på 100 prosent av verdien⁸. • Antallet radioprogrammer og såpeoperaer for radio spilt inn i utlandet kan ikke overstige 50 prosent av det totale antallet programmet som sendes per radiostasjon per dag. • Antallet programmer som er filmet eller opptatt på video i utlandet, kan ikke overstige 60 prosent av det totale antallet programmer som vises per dag. <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>staten, skal være produsert av kostarikanske statsborgere.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	
b) Markedsundersøkelser og meningsmålingstjenester (CPC 864)	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	
c) Konsulenttenester innen ledelse og administrasjon (CPC 865)	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	
d) Tjenester i tilknytning til administrativ rådgivning (CPC 866)	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	

⁸ Reklameinnslag som er produsert og redigert i Costa Rica og i mellomamerikanske land generelt, skal anses for å være nasjonale.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
e) Teknisk testing og analysetjenester (CPC 8676)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>f) Rådgivende tjenester og konsulent-tjenester innenfor landbruk, jakt og skogbruk (del av CPC 881)</p> <p>g) Rådgivende tjenester og konsulent-tjenester innenfor fiske (del av CPC 882)</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>1) Utenlandske statsborgere eller foretak hjemmehørende i utlandet som yter tjenester innenfor vitenskapelig forskning og bioprospektering⁽⁹⁾ med hensyn til biologisk mangfold⁽¹⁰⁾ i Costa Rica, skal utpeke en juridisk representant som er bosatt i Costa Rica.</p> <p>Tillatelse til innsamling av arter for vitenskapelige eller kulturelle formål samt til utøvelse av vitenskapelig jakt og vitenskapelig og kulturelt fiske skal utstedes for høyst ett år til kostarikanske statsborgere eller andre som er bosatt i landet, og for høyst seks måneder til alle øvrige utlendinger. For å få tillatelse skal kostarikanske statsborgere og andre som er bosatt i landet, betale lavere avgift enn utlendinger som ikke er bosatt i landet.</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Utenlandske statsborgere eller foretak hjemmehørende i utlandet som yter tjenester innenfor vitenskapelig forskning og bioprospektering⁽¹¹⁾ med hensyn til biologisk mangfold⁽¹²⁾ i Costa Rica, skal utpeke en juridisk representant som er bosatt i Costa Rica.</p> <p>Tillatelse til innsamling av arter for vitenskapelige eller kulturelle formål samt til utøvelse av vitenskapelig jakt og vitenskapelig og kulturelt fiske skal utstedes for høyst ett år til kostarikanske statsborgere eller andre som er bosatt i landet, og for høyst seks måneder til alle øvrige utlendinger. For å få tillatelse skal kostarikanske statsborgere og andre som er bosatt i landet, betale lavere avgift enn utlendinger som ikke er bosatt i landet.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
h) Tjenester innenfor bergverk (CPC 883+5115)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
i) Rådgivnings- og monterings tjenester i tilknytning til industriproduksjon (del av CPC 884 unntatt CPC 88442; og del av CPC 885)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
k) Arbeidsformidling			
k) 1. Lederutvelgelse og lederrekruttering (CPC 87201)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
k) 2. Formidling av kontorpersoneell og andre arbeidstakere (CPC 87202)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
k) 3. Rekruttering av kontorpersoneell i støttefunksjoner (CPC 87203)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale	

- ⁹⁾ «Bioprospektering» omfatter systematisk leting etter, klassifisering og undersøkelser for kommersielle formål av nye kilder til kjemiske forbindelser, gener, proteiner, mikroorganismer og andre produkter av reell eller potensiell verdi som finnes i biologisk mangfold..
- ¹⁰⁾ «Biologisk mangfold» eller «biodiversitet» omfatter hele variasjonen innenfor levende organismer fra enhver kilde, funnet på land, i luft, hav, eller vann eller andre økologiske økosystemer, samt mangfoldet innenfor hver art og mellom artene og økosystemene som de er en del av. Biologisk mangfold omfatter også immaterielle elementer som kunnskap, innovasjon og individuell eller kollektiv tradisjonell praksis av reell eller potensiell økonomisk verdi og forbundet med genetiske og biokjemiske ressurser, uansett om de er beskyttet eller ikke ved immaterielle rettigheter eller *sui generis*-registreringssystemer.
- ¹¹⁾ «Bioprospektering» omfatter systematisk leting etter, klassifisering og undersøkelser for kommersielle formål av nye kilder til kjemiske forbindelser, gener, proteiner, mikroorganismer og andre produkter av reell eller potensiell verdi som finnes i biologisk mangfold.
- ¹²⁾ «Biologisk mangfold» eller «biodiversitet» omfatter hele variasjonen innenfor levende organismer fra enhver kilde, funnet på land, i luft, hav, eller vann eller andre økologiske økosystemer, samt mangfoldet innenfor hver art og mellom artene og økosystemene som de er en del av. Biologisk mangfold omfatter også immaterielle elementer som kunnskap, innovasjon og individuell eller kollektiv tradisjonell praksis av reell eller potensiell økonomisk verdi og forbundet med genetiske og biokjemiske ressurser, uansett om de er beskyttet eller ikke ved immaterielle rettigheter eller *sui generis*-registreringssystemer.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	forpliktelser.	forpliktelser.	
m) Tilhørende vitenskapelige og tekniske rådgivningstjenester (CPC 8675 unntatt CPC 86751)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
n) Vedlikehold og reparasjon av utstyr (omfatter ikke skip, fly eller annet transportmaterieell) (CPC 633, 8861, 8862, 8864, 8865 og 8866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
o) Bygningsrenhold (CPC 874)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
p) Fotograferingsvirksomhet (CPC 875 unntatt for CPC 87504)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
q) Emballeringstjenester (CPC 876)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
r) Trykking og publisering (CPC 88442)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
s) Kongress- og messetjenester (del av CPC 87909)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
t) Andre			
t) 1. Oversettelse og tolketjenester	1) Ingen	1) Ingen	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(CPC 87905, unntatt offisiell oversettelse og tolking)	2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
t) 2. Interiørdesign og andre spesialiserte designtjenester (CPC 87907)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
<u>2. KOMMUNIKASJONSTJENESTER</u>			
<p>Tjenester som anses for å være offentlige tjenester, som definert og regulert i nasjonale lover og forskrifter, kan være omfattet av offentlig monopol eller enerett tildelt fysiske personer eller offentlig- eller privatrettslige juridiske personer. For å være offentlig tjenesteyter er det et krav at konsesjonen eller tillatelsen er tildelt av vedkommende offentlige enhet. Institusjoner og offentlige foretak som har et juridisk mandat til å yte enkelte av tjenestene, er unntatt fra dette kravet. Tjenesteytere skal ikke ha noen monopolistiske rettigheter til en offentlig tjeneste som de yter, og de skal være underlagt begrensninger og endringer som fastsatt ved lov. Nye konsesjoner, tillatelser eller autorisasjoner skal tildeles så lenge det er etterspørsel etter tjenestene, eller inntil tjenestene kan tilbys på vilkår som er bedre for brukerne. Konsesjonshaverne som yter tjenesten, skal ha fortrinnsrett. Statlige monopoler opprettet ved lov eller forvaltningsvedtak er unntatt fra det som er nevnt over..</p>			
B. Kurertjenester (CPC 75121, unntatt tjenester forbeholdt staten og dens foretak i henhold til nasjonal lovgivning)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
C. Teletjenester: som definert i tilleggsdokumentet til denne bindingslisten	1) Ubundet 2) Ingen 3) I Costa Rica skal trådløse tjenester ikke unndras statlig eierskap på permanent basis, og de kan utnyttes bare av offentlig forvaltning eller av private parter, som bestemt ved lov eller etter en særskilt konsesjon tildelt for et begrenset tidsrom og på grunnlag av vilkår og betingelser fastsatt av landets lovgivende forsamling. Det kreves konsesjon, autorisasjon eller tillatelse for å yte teletjenester i Costa Rica. Økonomisk behovsprøving kreves for tildeling av konsesjon, autorisasjon eller tillatelse som nevnt. Det kreves en særlig konsesjon tildelt av landets lovgivende forsamling for å kunne yte grunnleggende tradisjonelle telefon-	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen	Costa Rica påtar seg tilleggsforpliktelser som fastsatt i tilleggsdokument I til denne bindingslisten.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>tjenester. Deltakelse i foretak opprettet eller ervervet av <i>Instituto Costarricense de Electricidad</i> er begrenset til 49 prosent av det aktuelle foretakets kapital.</p> <p><i>Empresa de Servicios Públicos de Heredia</i> kan opprette fellesforetak med offentlig- eller privatrettslige foretak forutsatt at minst 51 prosent av kapitalen i de sistnevnte er kostarikanskeid.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	
<p><u>3. BYGG OG ANDRE RELATERTE INGENIØRTJENESTER</u></p>			
<p>1. Følgende skal ikke unndras statlig eierskap på permanent basis: all energi som kan produseres fra offentlige vannkilder innenfor nasjonalt territorium; forekomster av kull, oljebrønner og forekomster av olje og andre hydrokarboner samt forekomster av radioaktive mineraler som finnes innenfor nasjonalt territorium; trådløse tjenester. De kan utnyttes bare av offentlig forvaltning eller av private parter, som bestemt ved lov eller etter en særskilt konsesjon tildelt for et begrenset tidsrom og på grunnlag av vilkår og betingelser fastsatt av landets lovgivende forsamling.</p> <p>2. Nasjonale jernbaner, havner og lufthavner – de sistnevnte mens de er i bruk – kan ikke selges, leies ut eller pantsettes, verken direkte eller indirekte, eller på annen måte unndras statlig eierskap og kontroll. Konsesjon til å drive jernbaner, havner og internasjonale lufthavner, både nye og eksisterende, samt tjenestene som ytes der, skal tildeles bare som fastsatt i nasjonal lovgivning. For havnene i Limón, Moín, Caldera og Puntarenas skal det gis konsesjon bare til nye bygge- og anleggsarbeider eller utvidelser, ikke til eksisterende. Alle foretak som har konsesjon til å drive jernbaner, havner eller lufthavner, skal være stiftet etter kostarikansk lovgivning og være hjemmehørende i Costa Rica.</p> <p>3. Tjenester som anses for å være offentlige tjenester, som definert og regulert i nasjonale lover og forskrifter, kan være omfattet av offentlig monopol eller enerett tildelt fysiske personer eller offentlig- eller privatrettslige juridiske personer. For å være offentlig tjenesteyter er det et krav at konsesjonen eller tillatelsen er tildelt av vedkommende offentlig enhet. Institusjoner og offentlige foretak som har et juridisk mandat til å yte enkelte av tjenestene, er unntatt fra dette kravet. Tjenesteytere skal ikke ha noen monopolistiske rettigheter til en offentlig tjeneste som de yter, og de skal være underlagt begrensninger og endringer som fastsatt ved lov. Nye konsesjoner, tillatelser eller autorisasjoner skal tildeles så lenge det er etterspørsel etter tjenestene, eller inntil tjenestene kan tilbys på vilkår som er bedre for brukerne. Konsesjonshaverne som yter tjenesten, skal ha fortrinnsrett. Statlige monopoler opprettet ved lov eller forvaltningsvedtak er unntatt fra det som er nevnt over.</p>			
<p>A. Generell konstruksjon (CPC 512)</p> <p>B. Generelt ingeniørarbeid (CPC 513 unntatt CPC 5136 og CPC 5139)</p> <p>C. Installasjon og montering (CPC 514 og 516)</p> <p>D. Byggferdigstillelse (CPC 517)</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
E. Annet (CPC 511 unntatt CPC 5115; CPC 515 og CPC 518 ⁽¹³⁾)			
4. DISTRIBUSJONSTJENESTER (unntatt distribusjon av våpen, ammunisjon, eksplosiver og annet krigsmateriell)			
<p>1. Følgende skal ikke unndras statlig eierskap på permanent basis: all energi som kan produseres fra offentlige vannkilder innenfor nasjonalt territorium; forekomster av kull, oljebrønner og forekomster av olje og andre hydrokarboner samt forekomster av radioaktive mineraler som finnes innenfor nasjonalt territorium. De kan utnyttes bare av offentlig forvaltning eller av private parter, som bestemt ved lov eller etter en særskilt konsesjon tildelt for et begrenset tidsrom og på grunnlag av vilkår og betingelser fastsatt av landets lovgivende forsamling.</p> <p>2. Tjenester som anses for å være offentlige tjenester, som definert og regulert i nasjonale lover og forskrifter, kan være omfattet av offentlig monopol eller enerett tildelt fysiske personer eller offentlig- eller privatrettslige juridiske personer. For å være offentlig tjenesteyter er det et krav at konsesjonen eller tillatelsen er tildelt av vedkommende offentlige enhet. Institusjoner og offentlige foretak som har et juridisk mandat til å yte enkelte av tjenestene, er unntatt fra dette kravet. Tjenesteytere skal ikke ha noen monopolistiske rettigheter til en offentlig tjeneste som de yter, og de skal være underlagt begrensninger og endringer som fastsatt ved lov. Nye konsesjoner, tillatelser eller autorisasjoner skal tildeles så lenge det er etterspørsel etter tjenestene, eller inntil tjenestene kan tilbys på vilkår som er bedre for brukerne. Konsesjonshaverne som yter tjenesten, skal ha fortrinnsrett. Statlige monopoler opprettet ved lov eller forvaltningsvedtak er unntatt fra det som er nevnt over.</p>			
A. Kommissjonsagenttjenester (CPC 621 unntatt CPC 62112, 62113, 62117 and 62118)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
B. Grossistforretninger (CPC 622 unntatt CPC 62213, 6222, 6225 og 6227)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
C. Detaljvarehandel (CPC 631 unntatt CPC 63107 og 63108) (CPC 632 unntatt CPC 63211 og 63297) (CPC 6111, 6113 og 6121)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
D. Franchising (CPC 8929)	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	

⁽¹³⁾ Omfanget av CPC 518 er begrenset til å omfatte bare leie- og leasingtjenester for maskiner med operatør for oppføring og/eller riving av bygg og anlegg; maskinene eies av utenlandske foretak innen bygg og anlegg og brukes i forbindelse med disse foretakenes tjenesteyting.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
5. UTDANNINGSTJENESTER (bare tjenester som i sin helhet er privatfinansiert)			
A. Tjenester innenfor grunnskolens barnetrinn og ungdomstrinn (CPC 921) B. Tjenester innenfor videregående opplæring (CPC 922) C. Tjenester innenfor høyere utdanning (CPC 923) D. Voksenopplæring (CPC 924)	1) Ubundet for CPC 923. 2) Ingen 3) Ubundet for CPC 923. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet for CPC 923. 2) Ingen 3) Ubundet for CPC 923. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
6. MILJØTJENESTER Tjenester som anses for å være offentlige tjenester, som definert og regulert i nasjonale lover og forskrifter, kan være omfattet av offentlig monopol eller enerett tildelt fysiske personer eller offentlig- eller privatrettslige juridiske personer. For å være offentlig tjenesteyter er det et krav at konsesjonen eller tillatelsen er tildelt av vedkommende offentlige enhet. Institusjoner og offentlige foretak som har et juridisk mandat til å yte enkelte av tjenestene, er unntatt fra dette kravet. Tjenesteytere skal ikke ha noen monopolistiske rettigheter til en offentlig tjeneste som de yter, og de skal være underlagt begrensninger og endringer som fastsatt ved lov. Nye konsesjoner, tillatelser eller autorisasjoner skal tildeles så lenge det er etterspørsel etter tjenestene, eller inntil tjenestene kan tilbys på vilkår som er bedre for brukerne. Konsesjonshaverne som yter tjenesten, skal ha fortrinnsrett. Statlige monopoler opprettet ved lov eller forvaltningsvedtak er unntatt fra det som er nevnt over.			
A. Avløpstjenester (CPC 9401) B. Avfallshåndteringstjenester (CPC 9402) C. Renhold og lignende tjenester (CPC 9403) D. Annet - Rensing av eksos (CPC 9404)	1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Støybekjempelse (CPC 9405) - Natur- og landskapsvern (CPC 9406) - Andre miljøtjenester (CPC 9409)			
7. FINANSIELLE TJENESTER			
<p>1. Forpliktelsene i henhold til ytelsesmåte 1 og 2 forplikter ikke Costa Rica til å tillate at finansielle tjenesteytere hjemmehørende i EFTA-statene kan gjøre forretninger eller drive akkvisisjon på kostarikansk territorium. Costa Rica kan definere begrepene «drive forretningsvirksomhet» og «drive akkvisisjon», forutsatt at definisjonene ikke er uforenlige med forpliktelsene som inngår i ytelsesmåte 1 og 2.</p> <p>2. Uten å berøre annen tilsynsregulering av grenseoverskridende handel med finansielle tjenester kan Costa Rica kreve registrering av foretak som yter grenseoverskridende finansielle tjenester og er hjemmehørende i EFTA-statene, samt av finansielle instrumenter.</p> <p>3. For finansielle tjenester utgjør den differensierte behandlingen som er fastsatt i kostarikansk lovgivning til fordel for staten, statlige forretningsbanker og andre offentlige institusjoner fremfor private banker og finansinstitusjoner (med kostarikansk eller utenlandsk kapital) eller en fremmed stat, ikke et forbehold med hensyn til markedsadgang og nasjonal behandling.</p> <p>4. Costa Rica forbeholder seg rett til å innføre eller opprettholde tiltak med hensyn til subsidier⁽¹⁴⁾.</p>			
A. Forsikringsvirksomhet og forsikringsrelaterte tjenester	1) Ubundet, men ingen for: (a) Forsikring av risiko i tilknytning til: (i) oppskyting av og befordring med romfartøyer (herunder satellitter) samt sjøtransport og kommersiell luftfart med hensyn til ett eller flere av følgende dekningsområder: varer under transport, transportmiddelet som transporterer varene, og enhver form for ansvar som oppstår i denne forbindelse, (ii) varer i internasjonal transitt, (b) retrocesjon og gjenforsikring, (c) tjenester som er nødvendige for å støtte verdensomspennende kunder (<i>Global Accounts</i>) ⁽¹⁵⁾ ,	1) Ubundet, unntatt som angitt i kolonnen for markedsadgang.	

⁽¹⁴⁾ Denne restriksjonen erstatter horisontal restriksjon 9 i del I.

⁽¹⁵⁾ I denne underklausulen menes med:

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>(d) hjelpetjenester innen forsikring, som nevnt i punkt iv) i definisjonen av finansielle tjenester⁽¹⁶⁾,</p> <p>(e) forsikringsmegling, f.eks. meglervirksomhet og agentur, som nevnt i punkt iii) i definisjonen av finansielle tjenester⁽¹⁷⁾, og</p> <p>(f) gjenforsikring for overskytende deler/eksedentbransjer (<i>surplus lines</i>)⁽¹⁸⁾.</p> <p>2) Ingen, unntatt for påbudt bilforsikring og yrkesskadeforsikring.</p> <p>3) Det kreves registrering, unntatt for forsikrings- og gjenforsikringsforetak. På likebeholdende basis skal det være forbudt for representasjonskontorer å gjøre forretninger og drive akkvisisjon.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>2) Ingen</p> <p>3) Staten garanterer for forsikringsvirksomheten til <i>Instituto Nacional de Seguros</i> (INS).</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	
<p>B. Bankvirksomhet og andre finansielle tjenester (unntatt forsikring)</p>	<p>1) Ubundet, men ingen for:</p> <p>(a) formidling og overføring av finansiell informasjon samt databehandling av finansiell informasjon og tilknyttet programvare, som nevnt i punkt xv) i definisjonen av finansielle tjenester, og</p> <p>(b) rådgivning og andre hjelpetjenester, unntatt formidling, i tilknytning til bankvirksomhet og andre finansielle</p>	<p>1) Ubundet, unntatt som angitt i kolonnen for markedsadgang.</p>	

- a) «tjenester som er nødvendige for å støtte verdensomspennende kunder (*Global Accounts*)», at dekning i henhold til en global forsikringsavtale som en multinasjonal kunde av et forsikringsselskap i en avtalepart inngår på et annet territorium enn Costa Ricas, også omfatter den multinasjonale kundens virksomhet i Costa Rica, og
- b) en multinasjonal kunde er ethvert utenlandsk foretak der majoritetseieren er en utenlandsk produsent eller tjenesteyter som driver forretningsvirksomhet i Costa Rica.

⁽¹⁶⁾ Denne klausulen får anvendelse bare på forsikringsbransjer som dekker risiko i tilknytning til punkt a), b) og c) i dette nummer, eller forsikringsprodukter registrert hos General Superintendency of Insurances (SUGESE).

⁽¹⁷⁾ Denne klausulen får anvendelse bare på forsikringsbransjer som dekker risiko i tilknytning til punkt a), b) og c) i dette nummer, eller forsikringsprodukter registrert hos General Superintendency of Insurances (SUGESE).

⁽¹⁸⁾ Gjenforsikring for overskytende deler/eksedentbransjer (*surplus lines*) defineres som forsikringsdekning som ikke er tilgjengelig hos et godkjent forsikringsforetak i det ordinære markedet.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>tjenester, som nevnt i punkt xvi) i definisjonen av finansielle tjenester⁽¹⁹⁾.</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Andre finansforetak enn banker kan ikke tilby finansiell leasing siden det foreligger rettslige begrensninger med hensyn til erverv av løsøre og fast eiendom for slike foretak. Bare <i>Banco Popular y de Desarrollo Comunal</i> kan forvalte midler som består av obligatoriske innskudd fra ansatte og arbeidsgivere i henhold til de respektive lover. Costa Rica forbeholder seg rett til å innføre eller opprettholde tiltak som krever at utenlandske finansielle tjenesteytere er registrert i Costa Rica⁽²⁰⁾. Finansforetak som har tillatelse til å motta innskudd fra allmennheten i Costa Rica, f.eks. private banker, andre finansforetak enn banker samt sparebanker og kredittforeninger, må være stiftet eller organisert i samsvar med kostarikansk lovgivning.</p>	<p>2) Ingen</p> <p>3) Staten garanterer for forpliktelsene til statsbankene og offentligrettslige ikke-statlige banker. Private banker som tilbyr driftskonti (foliokonti) og spareprodukter, må oppfylle følgende krav:</p> <p>a) til enhver tid opprettholde en minste lånebalanse i statsbanken som forvalter <i>fondo de crédito para el desarrollo</i>, tilsvarende 17 prosent av totale korttidsinnskudd (høyst 30 dager), etter fradrag for tilhørende reserver, både i nasjonal og utenlandsk valuta og til en rente tilsvarende 50 prosent av enten basisrenten som <i>Banco Central de Costa Rica</i> beregner for nasjonal valuta, eller 1-måneders LIBOR for utenlandsk valuta.</p> <p>b) Alternativt opprette minst fire kontorer eller filialer som yter grunnleggende banktjenester – både passive og aktive – i følgende regioner: Chorotega, Central Pacific, Brunca, Atlantic Huetar og North Huetar, og avsette minst 10 prosent, etter fradrag for tilhørende</p>	

⁽¹⁹⁾ Det forutsettes at rådgivningstjenester omfatter rådgivning med hensyn til porteføljeforvaltning, men ikke porteføljeforvaltning eller andre tjenester forbundet med porteføljeforvaltning, og at tilleggstjenester ikke omfatter tjenester nevnt i punkt v) til xv) i definisjonen av finansiell tjeneste.

⁽²⁰⁾ Denne begrensningen får anvendelse for nye finansielle tjenester med hensyn til avsnitt A og B i sektoren for finansielle tjenester.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
		<p>reserver, av totale korttidsinnskudd (høyst 30 dager) i nasjonal og utenlandsk valuta til kreditter for programmer utpekt av <i>Consejo Rector del Sistema de Banca para el Desarrollo</i>, idet slike midler skal plasseres til en rente som ikke er høyere enn basisrenten som beregnes av <i>Banco Central de Costa Rica</i> ved dens plasseringer i nasjonal valuta (<i>colones</i>) og 1-månedens LIBOR for midler i utenlandsk valuta.</p> <p>Staten og offentlige institusjoner av statlig karakter samt offentlige foretak der egenkapitalen i hovedsak eies av staten eller statlige institusjoner, kan foreta innskudd og disposisjoner på drifts- og sparekonti bare gjennom statlige forretningsbanker og offentligrettslige ikke-statlige banker.</p> <p>Det kreves deltakelse av minst ti kostarikanske samvirkeorganisasjoner for å kunne etablere og drive en samvirkebank.</p> <p>Det kreves deltakelse av minst 25 kostarikanske solidaritetsforeninger for å kunne opprette og drive en solidaritetsbank.</p> <p>Forvalteren for <i>Fideicomiso Nacional para el Desarrollo</i> (Finade) skal være en offentlig bank, valgt gjennom en offentlig anbudskonkurranse som bare offentlige banker kan delta i.</p> <p>Forvaltningsavtaler med det nasjonale telekommunikasjonsfondet (<i>Fondo Nacional de Telecomunicaciones</i>) skal være inngått med offentlige banker i det nasjonale banksystemet.</p> <p>Emisjoner i kostarikanske foretak klassifisert som små og mellomstore og</p>	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	<p>registrert i <i>Ministerio de Economía, Industria y Comercio</i> kan registreres som begrenset offentlig tilbud.</p> <p>Risikokapitalfond (<i>fondos de capital de riesgo</i>) kan investere i børsnoterte papirer utstedt etter private tilbud fremsatt av kostarikanske foretak, samt i andre finansielle instrumenter utstedt etter private tilbud fra foretak som nevnt.</p> <p>Utviklingsfond for offentlige anleggsarbeider kan forvaltes bare av banker som er underlagt tilsyn av SUGEF, og internasjonale finansorganisasjoner der den kostarikanske stat deltar.</p> <p>Kredittvurdering er påbudt ved emisjoner av kredittobligasjoner og konvertible obligasjoner, men ikke for verdipapirer utstedt av staten og andre offentlige kostarikanske institusjoner enn banker.</p>	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser; det er nødvendig å være kostarikansk statsborger eller å være lovlig bosatt i landet for å kunne akkrediteres som vekslingsagent.
<u>9. TURISME OG REISELIVSTJENESTER</u>			
A. Hoteller og restauranter (herunder catering) (CPC 641-643) ⁽²¹⁾	1) Ubundet, men ingen for catering (CPC 6423). 2) Ingen 3) «Bygdeturisme» kan i samsvar med kostarikansk lov drives bare av foretak registrert som sammenslutninger i Costa Rica og av selvstyrte kooperativer i landdistriktene. Det kreves økonomisk behovsprøving. Hovedkriterier: Befolkningstetthet og geografisk konsentrasjon.	1) Ubundet, men ingen for catering (CPC 6423). 2) Ingen 3) Ingen	

⁽²¹⁾ Tjenesteyting i forbindelse med jernbanetransport er unntatt.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>Costa Rica begrenser tildeling av kontrakter og incentiver til turistprosjekter basert på bidrag til betalingsbalansen, bruk av nasjonale råmaterialer og innsatsfaktorer, direkte og indirekte jobbskaping, virkning for regional utvikling, modernisering og diversifisering av det nasjonale turisttilbudet, økt tilstrømming av turister fra inn- og utland samt nytten som gjenspeiles i andre sektorer.</p> <p>Fysiske og juridiske personer må ha bevilning for å fremby alkoholholdige drikker på detaljnivå. Bevillinger utstedes av lokale myndigheter på stedet der virksomhetene holder til, og er inndelt i fem klasser (A, B, C, D og E)⁽²²⁾. De er gyldige i fem år og fornyes automatisk for tidsrom av tilsvarende varighet. De kan ikke selges, byttes bort, leies ut, overføres, gis videre, avhendes eller omsettes på noen som helst måte.</p> <p>Bevillinger tildeles på grunnlag av følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) Bestemmelser i relevant reguleringsplan (<i>plan regulador</i>), eventuelt i annen plan som er i kraft. (b) Bestemmelser med hensyn til bruk av landarealer. (c) Forhold som bekvemmelighet, for- 		

⁽²²⁾ For å sikre åpenhet og innsyn gis her en kort beskrivelse av virksomhetene eller forretningene som omfattes av de ulike bevillingsklassene:

- Bevilling A: Virksomheter der alkoholholdige drikker frembys, men ikke kan konsumeres i lokalene.
- Bevilling B: Virksomheter der alkoholholdige drikker frembys og kan konsumeres i lokalene, f.eks. *cantinas*, barer, tavernaer, danselokaler, diskoteker, nattklubber og kabarettlokaler.
- Bevilling C: Virksomheter der alkoholholdige drikker frembys og kan konsumeres i lokalene sammen med mat.
- Bevilling D: Minimarkeder og supermarkeder.
- Bevilling E: Virksomheter og foretak som av det kostarikanske turistinstituttet (ICT) er erklært å ha turistmessig interesse.

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>nuft, forholdsmessighet, rimelighet, hensynet til mindreårige, sosial risiko og balansert utvikling av den aktuelle <i>cantón</i>, samt hensynet til fri handel og retten til helse; for dette kan lokale myndigheter regne med samarbeid fra helseministeriet og instituttet som bekjemper alkoholisme og rusmiddelavhengighet.</p> <p>(d) I klasse B tildeles det maksimalt én bevilling per 300 beboere.</p> <p>Bevillinger i klasse A, B og C kan ikke tildeles virksomheter som holder til i etablerte boligområder, eller tildeles i strid med bestemmelsene i den aktuelle reguleringsplanen (<i>plan regulador</i>) eller andre tilhørende forskrifter som er i kraft. Bevillinger i klasse A og B skal ikke tildeles virksomheter som ligger mindre enn 400 meter fra offentlige eller private utdanningsinstitusjoner, ernæringscentre for barn, lokaler der det er gitt tillatelse til å utøve religiøs aktivitet, eldresentre, sykehus, klinikker og EBAIS-klinikker. For bevillinger i klasse C skal minsteavstanden være 100 meter.</p> <p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	<p>4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.</p>	
<p>B. Reisebyrå og turoperatørtjenester (CPC 7471)</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Costa Rica begrenser tildeling av kontrakter og incentiver til turistprosjekter basert på bidrag til betalingsbalansen, bruk av nasjonale råmaterialer og innsatsfaktorer, direkte og indirekte jobbskaping, virkning for regional utvikling, modernisering og diversifisering av det nasjonale turisttilbudet, økt tilstrømming av turister fra inn- og utland samt nytten som</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen</p>	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	gjenspeiles i andre sektorer. «Bygdeturisme» kan i samsvar med kostarikansk lov drives bare av foretak registrert som sammenslutninger i Costa Rica og av selvstyrte kooperativer i landdistriktene. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
C. Turistguidetjenester (CPC 7472)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Bare kostarikanske statsborgere eller personer som er fast bosatt, kan søke om bevilling som turistguide. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
<u>10. TJENESTER FOR FRITID, KULTUR OG IDRETT</u> (unntatt audiovisuelle tjenester)			
D. Idrett og andre fritidstjenester (CPC 9641 unntatt jakt)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
<u>11. TRANSPORTTJENESTER</u> <p>1. Følgende skal ikke unndras statlig eierskap på permanent basis: all energi som kan produseres fra offentlige vannkilder innenfor nasjonalt territorium; forekomster av kull, oljebrønner og forekomster av olje og andre hydrokarboner samt forekomster av radioaktive mineraler som finnes innenfor nasjonalt territorium. De kan utnyttes bare av offentlig forvaltning eller av private parter, som bestemt ved lov eller etter en særskilt konsesjon tildelt for et begrenset tidsrom og på grunnlag av vilkår og betingelser fastsatt av landets lovgivende forsamling.</p> <p>2. Nasjonale jernbaner, havner og lufthavner – de sistnevnte mens de er i bruk – kan ikke selges, leies ut eller pantsettes, verken direkte eller indirekte, eller på annen måte unndras statlig eierskap og kontroll. Konsesjon til å drive jernbaner, havner og internasjonale lufthavner, både nye og eksisterende, samt tjenestene som ytes der, skal tildeles bare som fastsatt i nasjonal lovgivning. For havnene i Limón, Moín, Caldera og Puntarenas skal det gis konsesjon bare til nye bygge- og anleggsarbeider eller utvidelser, ikke til eksisterende. Alle foretak som har konsesjon til å drive jernbaner, havner eller lufthavner, skal være stiftet etter kostarikansk lovgivning og være hjemmehørende i Costa Rica.</p> <p>3. Tjenester som anses for å være offentlige tjenester, som definert og regulert i nasjonale lover og forskrifter, kan være omfattet av offentlig monopol eller enerett tildelt fysiske personer eller offentlig- eller privatrettslige juridiske personer. For å være offentlig tjenesteyter er det et krav at konsesjonen eller tillatelsen er tildelt av vedkommende offentlig enhet. Institusjoner og offentlige foretak som har et juridisk mandat til å yte enkelte av tjenestene, er unntatt fra dette kravet. Tjenesteytere skal ikke ha noen monopolistiske rettigheter til en offentlig tjeneste som de yter, og de skal være underlagt begrensninger og endringer som fastsatt ved lov. Nye konsesjoner, tillatelser eller autorisasjoner skal tildeles så lenge det er etterspørsel etter tjenestene, eller inntil tjenestene kan tilbys på vilkår som er bedre for brukerne. Konsesjonshaverne som yter tjenesten,</p>			

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
skal ha fortrinnsrett. Statlige monopoler opprettet ved lov eller forvaltningsvedtak er unntatt fra det som er nevnt over.			
A. Sjøtransport			
a) Internasjonal passasjertransport (CPC 7211 unntatt nasjonal kabotasje) b) Internasjonal godstransport (CPC 7212 unntatt nasjonal kabotasje)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen, men ubundet for drift av skip under kostarikansk flagg og for etablering av et registrert selskap i den hensikt å drive en flåte under kostarikansk flagg. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen, unntatt som angitt i kolonnen for markedsadgang. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
Hjelpetjenester for sjøtransport a) Håndtering av last b) Lagrings- og lagertjenester (del av CPC 742) c) Tollklareringstjenester d) Containerdepottjenester e) Skipsagenturtjenester f) Spedisjonstjenester g) Leie av skip med mannskap (CPC 7213) h) Slepe- og bukseringstjenester (CPC 7214) i) Støttetjenester for sjøtransport (del av CPC 745) j) Andre støtte- og hjelpetjenester (del av CPC 749) Hjelpetjenester som rederier og skip må ha tilgang til:	1) Ubundet, unntatt for CPC 742. 2) Ingen 3) Forbehold for offentlige monopol eller eneretter. Costa Rica forbeholder seg rett til å begrense antallet konsesjoner til å yte maritime tjenester i nasjonale havner basert på etterspørselen etter tjenestene. Konsesjonsinnehavere som allerede yter en tjeneste, skal ha prioritet. Alle foretak som får konsesjon, skal være organisert etter kostarikansk lov og være hjemmehørende i Costa Rica. Ubundet for tollklareringstjenester, sleping og buksering og andre støtte- og hjelpetjenester. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet, unntatt for CPC 742. 2) Ingen 3) Ingen unntatt som angitt i kolonnen for markedsadgang for håndtering av last, lagrings- og lagertjenester, containerdepottjenester, skipsagenturtjenester, spedisjonstjenester, leie av skip med mannskap og hjelpetjenester for sjøtransport. Ubundet for tollklareringstjenester, sleping og buksering og andre støtte- og hjelpetjenester. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	Costa Rica skal gjøre følgende tjenester tilgjengelige i havnene på likebehandlende vilkår: lostjenester, slepe- og taubåtassistanse, proviantering og bunkring av drivstoff og vann, avfalls- og ballasthåndtering, havnekapteintjenester, navigasjonshjelpemidler,

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
			landbaserte driftstjenester som er avgjørende for drift av skip, herunder kommunikasjoner, vann og elektrisitet, anlegg og utstyr for nødreparasjon, tjenester i tilknytning til oppankring, kai plass og fortøyning.
B. Transport på indre vannveier			
a) Passasjertransport (CPC 7221) b) Godstransport (CPC 7222)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
d) Vedlikehold og reparasjon av skip (del av CPC 8868)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
C. Lufttransporttjenester			
a) Vedlikehold og reparasjon av luftfartøyer (del av CPC 8868)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Det kreves registrering i det aktuelle registeret. Det stilles krav om fast bopel og gjensidighet og om økonomisk behovsprøving. Hovedkriterium: trafikk- og driftsbehov. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen, unntatt som angitt i kolonnen for markedsadgang. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
b) Edb-baserte reservasjonssystemer (CRS)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
c) Salg og markedsføring	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
d) Bakketjenester	1) Ubundet 2) Ingen 3) Forbehold for offentlige monopol eller eneretter. Costa Rica forbeholder seg rett til å begrense antallet konsesjoner til å yte hjelpetjenester for lufttransport i nasjonale lufthavner basert på etterspørselen etter tjenestene. Konsesjonsinnehavere som allerede yter en tjeneste, skal ha prioritet. Alle foretak som gis konsesjon, skal være organisert etter kostarikansk lov og være hjemmehørende i Costa Rica. Det kreves registrering i det aktuelle registeret. Det stilles krav om fast bopel og gjensidighet. Det kreves økonomisk behovsprøving. Hovedkriterium: trafikk- og driftsbehov. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen, unntatt som angitt i kolonnen for markedsadgang. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
e) Lagrings- og lagertjenester (del av CPC 742) f) Spedisjonstjenester (del av CPC 748)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Forbehold for offentlige monopol eller eneretter. Costa Rica forbeholder seg rett til å begrense antallet konsesjoner til å yte hjelpetjenester for lufttransport i nasjonale lufthavner basert på etterspørselen etter tjenestene. Konsesjonsinnehavere som allerede yter en tjeneste, skal ha prioritet. Alle foretak som gis konsesjon, skal være organisert etter kostarikansk lov og være hjemmehørende i Costa Rica. Det kreves registrering i det aktuelle registeret. Det stilles krav om fast bopel og gjensidighet. Det kreves økonomisk behovsprøving. Hovedkriterium: trafikk- og driftsbehov. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen, unntatt som angitt i kolonnen for markedsadgang. 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
E. Jernbanetransport a) Passasjertransport (CPC 7111) b) Godstransport (CPC 7112)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
F. Veitransport			
a) Passasjertransport (CPC 7121 og CPC 7122) b) Godstransport (CPC 7123)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
d) Vedlikehold og reparasjon av veitransportmaterieill (CPC 6112 og 8867)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
H. Støttetjenester for alle typer transport, unntatt luft- og sjøtransport a) Håndtering av last	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ubundet	

Sektor eller undersektor	Restriksjoner på markedsadgang	Restriksjoner på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(del av CPC 741) b) Lager- og lagringstjenester (del av CPC 742) c) Spedisjonstjenester (del av CPC 748) d) Andre støtte- og hjelpetjenester (del av CPC 749)	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
12. ANDRE TJENESTER SOM IKKE INNBEFATTET ANNET STED			
A. Vasking, rensing og farging (CPC 9701)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
B. Frisørtjenester (CPC 97021)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
C. Kosmetisk behandling, manikyr- og pedikyrstjenester (CPC 97022)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
D. Annen skjønnhetspleie ikke innbefattet annet sted (CPC 97029)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	
E. Spåtjenester og ikke-terapeutisk massasje, i den utstrekning formålet er fysisk avspenning og velvære og ikke medisinsk behandling eller rehabilitering (CPC versjon 1.0 97230)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt i horisontale forpliktelser.	

TILLEGGSdokUMENT I

TILLEGGSFORPLIKTELSER FOR TELEKOMMUNIKASJONER

Artikkel 1

Definisjoner

I dette tilleggskdokument menes med:

- a) «reguleringsmyndighet», organet som har ansvaret for reguleringen av telekommunikasjoner med hensyn til spørsmål nevnt i dette tilleggskdokument,
- b) «grunnleggende infrastruktur», funksjoner og innretninger i et offentlig telenett eller en telekommunikasjonstjeneste som er tilgjengelig for allmennheten, og
- i) som utelukkende eller hovedsakelig stilles til rådighet av én eller et begrenset antall tjenesteytere, og
 - ii) som verken økonomisk eller teknisk kan erstattes på en rimelig måte for å yte en tjeneste,
- c) «dominerende aktør», en tjenesteyter som har evnen til å påvirke vilkårene for deltakelse (med hensyn til pris og levering) i det aktuelle marked for telekommunikasjonstjenester som et resultat av:
- i) kontroll over grunnleggende fasiliteter, eller
 - ii) bruk av sin markedsposisjon,
- d) «telekommunikasjonstjenester eller teletjenester tilgjengelige for allmennheten», alle tjenester som helt eller i hovedsak består av transport av signaler gjennom telenett, og som tilbys allmennheten i sin alminnelighet mot et økonomisk vederlag. Slike tjenester kan omfatte blant annet telefoni og dataoverføring og typisk omfatte kundelevert informasjon sendt mellom to eller flere punkter uten at det skjer noen endring i informasjonens form eller innhold på veien mellom brukerne i hver ende⁽²³⁾.

⁽²³⁾ Telekommunikasjonstjenester omfatter ikke:

- informasjonstjenester,
- økonomisk virksomhet som består i levering av innhold, noe som krever telenett eller telekommunikasjonstjenester for å kunne transporteres,
- distribusjon av radio- eller fjernsynsprogrammer gjennom kabel eller kringkasting.

- e) «offentlig telenett», offentlig telekommunikasjonsinfrastruktur som muliggjør telekommunikasjonstjenester mellom to eller flere nærmere angitte termineringspunkter,
- f) «telekommunikasjoner», enhver overføring, utsendelse og/eller mottak av tegn, signaler, skrift, bilder, lyd, data eller informasjon av enhver art via kabel, ledere, radiobølger eller optiske systemer eller andre elektromagnetiske systemer.
- g) «tradisjonell grunnleggende telefontjeneste», en tjeneste innrettet mot brukerkommunikasjon gjennom data- og stemmesvitsjet utveksling i et i hovedsak kabelbasert nett med generell tilgang for befolkningen, men uten tilhørende verdiøkende tjenester.
- h) «leverandør av offentlig telenett», en operatør, som kan være en offentlig- eller privatrettslig fysisk eller juridisk person, som driver offentlige telenett, som har behørig tillatelse til det, og som kan yte telekommunikasjonstjenester til allmennheten eller kan unnlate å gjøre det.

Artikkel 2

Tiltak for å ivareta konkurransen

1. Costa Rica skal opprettholde passende tiltak i den hensikt å hindre at tjenesteytere som alene eller sammen er en dominerende aktør, deltar i eller viderefører sin konkurransebegrensende praksis.
2. Konkurransbegrensende praksis som nevnt i nr. 1 omfatter særlig:
 - a) å delta i konkurransebegrensende kryss-subsidiering,
 - b) å utnytte opplysninger som er skaffet til veie fra konkurrenter, og som resulterer i en vridning av konkurransen, og
 - c) med hensyn til tekniske opplysninger om grunnleggende funksjoner og innretninger samt forretningsrelevante opplysninger som er nødvendige for å kunne tilby tjenester, å unnlate å gjøre slike opplysninger tilgjengelige for andre tjenesteytere i rett tid⁽²⁴⁾.

⁽²⁴⁾ Dette punktet får anvendelse uten hensyn til gjeldende lovgivning om fortrolig informasjon.

Artikkel 3

Samtrafikk

1. Denne artikkel får anvendelse på sammenføring med tjenesteytere som tilbyr offentlige telenett eller offentlige telekommunikasjonstjenester som er tilgjengelige for allmennheten, slik at en tjenesteyters brukere kan kommunisere med en annen tjenesteyters brukere og får tilgang til tjenester som den andre tjenesteyteren tilbyr, når spesifikke forpliktelser gjelder.
2. Dersom tjenesteytere ikke er i stand til å løse tvister i forbindelse med forhandling om en samtrafikkavtale med en dominerende aktør innen rimelig tid, skal det påses at de kan henvende seg til et uavhengig innenlandsk organ, som reguleringsmyndigheten nevnt i artikkel 6, for innen et rimelig tidsrom å få løst tvister om passende vilkår, betingelser og takster for samtrafikk.

Artikkel 4

Leveringspliktige tjenester

1. Costa Rica har rett til å definere forpliktelsene som landet ønsker å opprettholde for yting av leveringspliktige tjenester.
2. Disse forpliktelsene skal ikke anses som konkurransebegrensende i seg selv, forutsatt at de forvaltes på en måte som sikrer innsyn og likebehandling, og som er konkurransøytral og ikke mer bebyrdende enn det som er nødvendig for den typen leveringspliktige tjenester Panama har definert.

Artikkel 5

Tildeling av tillatelse og andre godkjeningsprosedyrer

1. Dersom det kreves lisens, konsesjon, tillatelse, registrering eller annen form for autorisasjon for å tilby en telekommunikasjonstjeneste, skal vedkommende myndighet i Panama gjøre følgende offentlig kjent:
 - a) vilkår og betingelser, og
 - b) tiden det vanligvis tar for å avgjøre en slik søknad.
2. Begrunnelsen for avslag på søknad om lisens, konsesjon, tillatelse, registrering eller annen form for autorisasjon skal på anmodning gjøre kjent for søkeren.

Artikkel 6

Reguleringsmyndighet

1. Costa Ricas reguleringsmyndighet for telekommunikasjonstjenester skal være uavhengig enhver tilbyder av offentlige telekommunikasjonstjenester og skal heller ikke være ansvarlig overfor tilbydere som nevnt.
2. Costa Rica skal påse at vedtakene landets reguleringsmyndighet gjør og fremgangsmåtene den følger, er upartiske overfor alle markedsdeltakere.
3. Costa Rica skal sikre at tjenestetilbydere fra en annen avtalepart som berøres av vedtak gjort av Costa Ricas regulerende myndighet, i samsvar med landets lover og forskrifter skal kunne klage vedtaket inn for et forvaltningsorgan eller en domstol som er uavhengig av enhver tilbyder.

Artikkel 7

Begrensede ressurser

Costa Rica skal gjennomføre sine ordninger for tilordning og bruk av begrensede ressurser, herunder frekvenser, nummer og fremføringsrett, objektivt og rettidig og på en måte som sikrer innsyn og likebehandling. Aktuell status med hensyn til tilordnede frekvensbånd skal gjøres offentlig kjent⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Det er underforstått at denne artikkel ikke krever offentliggjøring av frekvensbånd og annen tilknyttet informasjon som staten bruker av hensyn til nasjonal sikkerhet.